

Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Kasutusjuhend

Tallinn 2022

Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

<https://statistika.tai.ee>

Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas on Eesti suurim tervisega seotud avalik statistika kogu, mida haldab Tervise Arengu Instituut. Andmebaas on nii eesti- kui ka ingliskeelne. Andmetabeleid saab internetikeskkonnas vaadata ja mitmes formaadis alla laadida.

Andmebaasi täiendatakse pidevalt uute andmetega. Andmetabelite uuendamised ja uute andmete lisamise kuupäevad on toodud avaldamiskalendris.

Andmebaasi kasutamine on tasuta.

Andmebaasi ülesehitus

Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas on jaotatud valdkonniti järgmiselt:

- rahvastikunäitajad
- haigestumus
- tervishoiuteenuste kasutamine ja ravi põhjused
- tervishoiu ressursid ja nende kasutamine
- tervisekäitumine ja tervis
- ravimite kasutamine
- tervise- ja heaoluprofiilide alusandmed
- tervise infosüsteemi andmeid sisaldav statistika

Andmete otsimine

Soovitud andmete otsimiseks on kaks võimalust:

- 1) Liikudes mööda valdkondade puu struktuuri on võimalik soovitud andmeid otsida.
- 2) Teksti või koodi otsing. Sisestage otsinguaknasse märksõna või tabeli kood. Et otsing leiaks märksõnu erinevates käänetes on soovitav otsisõnale käändelöpu asemel lisada tärn: * (nt *alko**, mis leiab tulemuseks tabeleid, kus on kasutatud mõisteid *alkohol, alkoholi, alkoholist, alkohoolsed, alkoholiannus* jm).

Sõnaotsinguga otsitakse vasteid andmebaasi tabelite valitud väljadelt – pealkirjast, muutujate värtuste nimetuste ja koodide hulgast ning sisestatud sünnonüümide hulgast.

Otsing on keeletundlik (v.a sünnonüümide väl), seega kui otsing teha andmebaasi ingliskeelsetes osas, siis sõnu otsitakse tabeli pealkirja ja muutujate värtuste nimetuste väljadelt, mis on inglise keeles. Nt otsisõna *unehäired* ei anna ühtegi vastet ingliskeelsetes osas, kuid eestikeelsetes osas annab andmebaas vasteks kaks tabelit.

Võib kasutada nii AND, OR ja NOT operaatorit. **Vaikimisi on andmebaasis seadistatud Boole'i operaator OR**, mis võimaldab mitme sõna puhul neid kõiki eraldi otsida. Seega sõnade vahel olevat tühikut võetakse automaatselt kui OR operaatorit. Nt *suitsetamine raseduse ajal* – andmebaas annab vasteks 111 tabelit, kus on kõiki neid sõnu sellel kujul kasutatud või vähemalt ühte nendest. Kuid ka AND operaatorit on kasutajal võimalik otsingusse ise sisestada. Antud näite puhul oleks see järgmine: *suitsetamine AND raseduse AND ajal*, mis annab vasteks ühe tabeli.

Andmebaasi otsing otsib otsisõna täpselt sellisel kujul nagu see on otsingusse sisestatud. Nt *vitamiinid* – andmebaas annab vasteks ühe tabeli, kus esineb sõna

„vitamiinid“. Sellisel juhul, et otsingut laiendada, on soovitatav otsingul kasutada sõna esimest osa, mis esineb kõikides käänetes või liitsõna alguses ja lisada sellele järgi metamärk * (tärn). Sisestades otsingusse vitamiin* – andmebaas annab vasteks 13 tabelit, kus esinevad sõnad D-vitamiini, vitamiin, vitamiinid, vitamiinide, vitamiiniga, vitamiinidega.

Logole klõpsates saab andmebaasi esilehele tagasi liikuda. Keelt (eesti, inglise) saab vahetada ülalt paremalt.

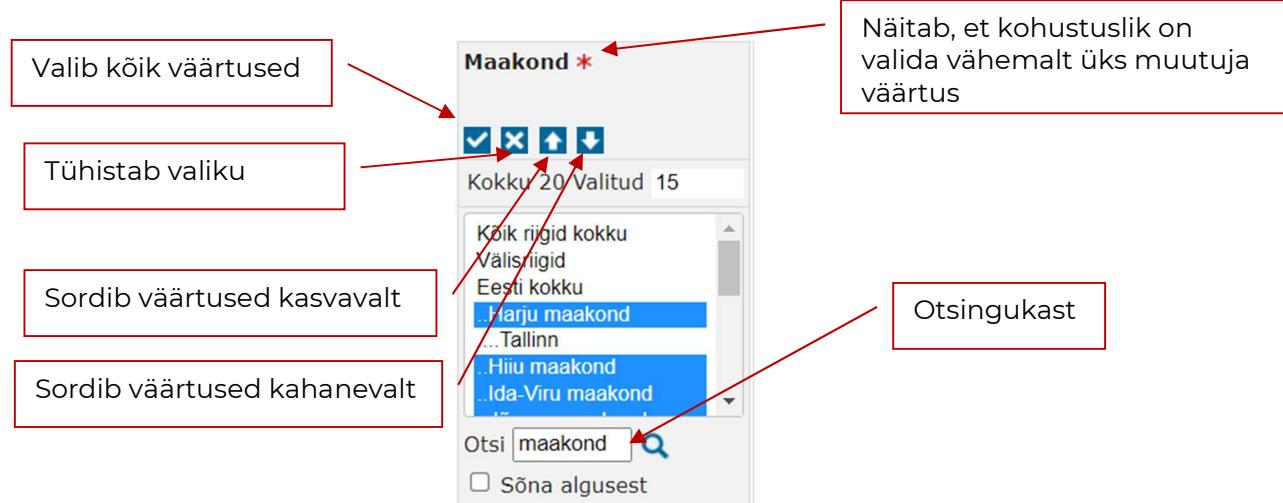
The screenshot shows the homepage of the Andmebaas website. At the top right, there is a language dropdown menu with options 'eesti', 'English', and 'eesti' (the latter being highlighted). A red arrow points to this dropdown. On the far left, a red arrow points to the search bar, which contains the text 'alko*' and a green 'Otsi' button. The search bar is enclosed in a red box labeled 'Otsinguaken'. The main content area features a three-step process: 'Vali tabel', 'Vali muutujad', and 'Näita tabelit'. Below this, there is a section titled 'Andmebaas' with a list of categories like 'Rahvastikunäitajad', 'Haigestumus', and 'Tervishoiuteenuste kasutamine ja ravi põhjused'. The entire screenshot is framed by a red border.

Iga andmetabeli pealkirja alguses on unikaalne kood, mida saab kasutada otsingus, ja järgneb tabeli uuendamise kuupäev.

<p>1. KAV01: Kahjude vähendamise teenuse osutamine nõustamiskeskustes, väljatööl, apteekides ja mobiilsetes bussides kokku
Muudetud: 27.10.2022</p>   ◦ Näitaja: Kahjude vähendamise teenuste arv kokku (keskus, väljatöö, apteek ja mobiilne), Kahjude vähendamise teenuse küllastuskorrad, ..süstlavahetuse küllastuskorrad, Uued kliendid, ..., Nõustamised apteegis*** (19) ◦ Kvartal: I kvartal 2018, II kvartal 2018, III kvartal 2018, IV kvartal 2018, ..., III kvartal 2022 (19)
<p>2. KAV02: Kahjude vähendamise keskuste teenused, sh süstlavahetus piirkonna järgi
Muudetud: 27.10.2022</p>   ◦ Kvartal: I kvartal 2018, II kvartal 2018, III kvartal 2018, IV kvartal 2018, ..., III kvartal 2022 (19) ◦ Näitaja: Kahjude vähendamise keskuste arv, Kahjude vähendamise väljatöö piirkondade arv, Kahjude vähendamise teenuse küllastuskorrad, ..süstlavahetuse küllastuskorrad, ..., Õe/arsti/tervisenõustaja kontaktnõustamised* (19) ◦ Piirkond: Eesti kokku, Harju maakond, Tallinn, Ida-Viru maakond, Muu Eesti*** (5)

Andmetabeli moodustamine

Kui leidsite soovitud andmetabeli ja klõpsate selle pealkirjal, avaneb muutujate väärustuse valimise vaade. Väljundtabeli moodustamiseks tuleb soovitud muutujate väärtsused valida. Sümboliga * tähistatud muutujatest tuleb valida vähemalt üks väärtsus. Juhul, kui sümbol * puudub, siis moodustatakse tabel vaikimisi antud muutuja kokku väärtsusega.

Järgneval pildil on toodud muutujate vääruste valimise vaade – klõpsatud väärused on tähistatud tume halli taustaga.

[Andmebaas >> Tervishoiuteenuste kasutamine ja ravi põhjused >> Ambulatoorsed vastuvõtud ja koduvisiidid >>](#)

AV10: Arsti ambulatoorsed vastuvõtud ja koduvisiidid vanuserühma, ameti ja maakonna järgi

1 Vali tabel 2 Vali muutujad 3 Näita tabelit

Üldinfo Märkused Möisted ja metoodika

Märgi soovitud muutujad ja vali, kas tahad tabelit näha ekraanil või see failina alla laadida. [Abiinfo](#)

Sümboliga * tähistatud muutujatest tuleb valida vähemalt üks väärustus

Aasta *	Näitaja *	Amet *	Vanuserühm	Maakond *
☒ Kokku 15 Valitud 1 2018 2017 2016 Tabel Joonis - püsttulipdiagramm Joonis - joondiagramm PC-Axise fail Exceli töövihik (xml) koodide ja tekstiga Tabulaatoritega eraldatud fail (csv) Komadega eraldatud fail (csv) Tühikutega eraldatud fail (csv) Semikoolonitega eraldatud fail (csv) Joonis JPEG-na (jpg) Exceli fail (xlsx) JSON-stat fail (json)	☒ Kokku 2 Valitud 2 Vastuvõtud Koduvisiidid	☒ Kokku 40 Valitud 1 ..Pulmonoloog ..Reumatoloog ..Sisehaiguste arst Perearst ..Erialase spetsialiseer ..Anestesioloog ..Lastekirurg Otsi <input type="text"/> ☐ Sõna algusest	☒ Kokku 3 Valitud 2 Vanuserühmad kokku 0-14 15 ja vanemad Otsi <input type="text"/> ☐ Sõna algusest	☒ Kokku 19 Valitud 15 Eesti Harju maakond ..Tallinn Hiiu maakond Ida-Viru maakond Jõgeva maakond Järva maakond Otsi maakond <input type="button" value="Otsi"/> ☐ Sõna algusest
Jätka				

1. Andmete valimine

- Kasutades kerimisriba ja märkides hiirega ära soovitud väärused.
 - Mitme järjestikuse vääruse valimine: märkige ära esimene väärus, hoidke all *Shift*-nuppu ja märkige ära viimane soovitud väärus.
 - Mitme vääruse valimine, mis ei ole järjestikku: hoidke all *Ctrl*-nuppu ja märkige hiirega ära soovitud väärused.
- Kasutades iga muutuja all olevat otsinguvälja kirjutades sellele kas kogu otsitav sõna või osa sellest ning vajutage nuppu . Otsingule vastavad väärused märgitakse valituks. Lisavalikuga „Sõna algusest“ saab määrata, et otsisõna peab asetsema mõne konkreetse sõna alguses.

Nuppude tähendus:

- * kohustuslik on valida vähemalt üks muutuja väärthus
- ✓ valib kõik lahtri väärthused
- ✗ tühistab kõik valitud väärthused
- ↑ sordib väärthused kasvavalt
- ↓ sordib väärthused kahanevalt
- 🔍 käivitab väärustute seast sõnaotsingu

2. Andmete esitamine

1) Andmete vaatamine ekraanil

- Pärast andmete valimist vajutage nuppu

Jätka

2) Andmete allalaadimine

- Valige rippmenüüst sobiv failiformaat ja vajutage

Jätka

Kui soovite andmete töötlemist jätkata Excelis, valige formaadiks Exceli fail (xlsx).

Kui soovite importida andmeid mõnda teise programmi, valige formaadiks xml, csv või json fail.

Px-fail on andmebaasi enda failiformaat (.px), mida saab edasi töödelda näiteks tasuta programmidega PX-Win või PX-Edit (lisainfo Soome Statistikaameti veebilehel:

https://www.stat.fi/tup/tilastotietokannat/px-tuoteperhe_en.html.

Andmeid on võimalik alla laadida ka pärast tabeli ekraanil kuvamist.

Info andmete kohta

Üldinfo

Märkused

Mõisted ja metoodika

Metaandmeid on võimalik vaadata muutujate väärustute valimise vaates (asuvad pärast tabeli pealkirja) või moodustatud andmetabeli juures (asuvad pärast tabelit).

Üldinfo:

- mõõtühik
- uuendamise kuupäev
- allikas
- tabeli kood

Märkused:

- andmetega seonduvad märkused

Mõisted ja metoodika:

- teemaga seotud terminid ja definitsioonid
- metoodika ja kasutatud klassifikaatorite ja loendite kirjeldus
- teemaga seotud väljaannete loetelu
- viited teemaga seotud andmeallikatele
- kontaktisiku andmed, kelle poole võib pöörduda lisainfo saamiseks või andmepäringu tegemiseks

Moodustatud andmetabel

1 Vali tabel **2** Vali muutujad **3** Näita tabelit

Muuda ja arvuta Salvesta tabel Tabel

px csv latex pdf

+ Tabeli seaded + Salvesta püring

SR91: Imikute rinnapiimaga toitmise toitmise kestuse ja maakonna järgi

		Harju maakond	Hiiu maakond	Ida-Viru maakond	Jõgeva maakond	Järva maakond	Lääne maakond	Lääne-Viru maakond	Põlva maakond	Pärnu maakond	Rapla maakond	Saare maakond	Tartu maakond	Valga maakond	Viljandi maakond	Võru maakond	
2020	Osatähtsus, %	..Täielikul rinnapiimatoidul lapsed 3 kuu vanuselt	64,10	72,55	55,63	55,22	59,09	59,76	66,50	65,35	56,71	56,40	67,35	61,13	56,33	56,17	64,03
2021	Osatähtsus, %	..Täielikul rinnapiimatoidul lapsed 3 kuu vanuselt	61,46	79,59	57,30	56,63	41,73	57,69	64,87	66,33	62,45	55,42	67,15	62,58	50,00	55,45	56,93

Märkused

Mõisted ja metoodika

Imiku täielik rinnapiimaga toitmine - laps saab ainult rinnapiima, lisaks võib saada vitamiine, ravimeid, kuid mitte teed, vett, mahla, piimasegu või midagi muud, mis asendaks toidukorda. Vajadusel võib laps sõua läpsitud rinnapiima kas lisikalt, toopsis või litupadelist.

Imiku osaline rinnapiimaga toitmine - lisaks rinnapiimale saab laps kas piimasegu või muud toitu (puder, köögiviljapüree jne).

Maakond - perearstiabiasutuse asukoht

3.05.2021 muudetud tabeli ülesehitust.

Üldinfo

Viimati uuendatud
1.08.2022

Uhik
Väärtus

Allikas
Tervise Arengu Instituut

Tabeli kood
SR91

Tee see tabel oma rakenduses kätesaadavaks

Nuppude tähendus:

Muuda ja arvuta

-    tabeli muutujate pööramine käsitsi, päri- või vastupäeva
 - protsentjaotuse arvutamine
 - soovitud tunnuste summeerimine ja summeeritud väärtustega rea/veerul lisamine

Salvesta tabel

- px** px-faili salvestamine
 - csv** csv-faili salvestamine
 - xlsx** Exceli tabeli (.xlsx) salvestamine
 - jstat** JSON-stat faili salvestamine

Tabel

- tunnuste sortimine tähestiku või andmevärtuste suuruse järgi
 - püstattulpdiagramm valitud andmete alusel
 - rõhttulpdiagramm valitud andmete alusel
 - joondiagramm valitud andmete alusel
 - erinevate värtuste kuvamine koos püstattulp- ja joondiagrammina
 - punktdiagramm valitud andmete alusel

Rohkem funktsioone ja andmete salvestamise ning kuvamise valikuvõimalusi on võimalik leida rippmenüüdest

Salvesta pärting

Päritud andmeid on võimalik salvestada hilisemaks kasutamiseks, et samad andmed veebilingi abil uuesti välja võtta.

Valiku tegemisel määräata, kas

- 1) ajaperioodil on fikseeritud algus ja lisanduvad uute perioodide andmed
- 2) ajaperioode on kindel arv kõige uuematest avaldatud andmetest
- 3) ajaperiodil on fikseeritud alati sama algus- ja lõpp-punkt

Tabeli seaded

Salvesta pärting

Vali ajaperiood
Mida soovite salvestatud pärtinguga teha, kui tabelitesse lisatakse uue ajaperioodi andmed?

Fikseeritud algusperiood, suurenev hulk ajaperioode

Üks ja sama hulk ajaperioode, viimane periood uueneb

Alati seesama valitud periood

Vali, kuidas pärting salvestada

Tabel ekraanil

Valli vorming

Komadega eraldatud fail (csv)

Tühikutega eraldatud fail (csv)

Tühikutega eraldatud fail ilma pealkirjata (csv)

Exceli fail (xlsx)

JSON-stat fail (json)

Tühista **Salvesta pärting**

mine haigla liigi järgi

Valline vastuvöött /	Eraekorralisi patsiente kokku	Haiglad kokku									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
453 426	465 256	472 978	495 962	507 542	506 690	504 469	499 306	520 224	518 840		
Hospitaliseeriti	111 578	104 882	107 497	102 033	98 346	95 955	95 506	93 443	93 612	91 760	

stat alates: EMO stationaarsetel vooditel ravitud patsientid on andmetesse sisse arvestatud, varasemalt arvestati need patsientide arvud vaid

Pärtingut saab salvestada erinevas formaadis (ekraanil, .px, .xml, .csv, .xlsx, .json, jne). Vajutades nupule „Salvesta pärting“ kuvatakse veebilingi aadress, mida on võimalik endale hilisemaks kasutamiseks kopeerida või jagada otse e-posti vahendusel.

Selle veebilingiga on võimalik teie väljavalitud andmed sobivaimas formaadis ühe nupuvajutusega hiljem uuesti andmebaasist kätte saada.

Andmete eksport API abil

Andmebaasi andmed on masinloetavad – API (*Application Programming Interface*) võimekus.

Üks võimalus API pärtingut koostada on läbi andmebaasi. Ekraanil kuvatud tabeli lehe all saab API lingi antud tabeli andmete jaoks.

Tee see tabel oma rakenduses kätesaadavaks

Selle kaudu kuvatakse info vastavast URL-ist ja json-pärtingust, et saada samad andmed API pärtinguga.

Peida info

Selle tabeliga ühendumiseks saada (POST) järgnev JSON püring alolevale URLile

URL:

<http://statistika.tai.ee/api/v1/et/Andmebaas/03Tervishoiuteenused/03Krirabi/KE33.px>

JSON püring:

```
{
  "query": [
    {
      "code": "Lahkumisviis",
      "selection": {
        "filter": "item",
        "values": [
          "0",
          "1"
        ]
      }
    },
    {
      "code": "Haigla liik",
      "selection": {
        "filter": "item",
        "values": [
          "0"
        ]
      }
    }
  ]
}
```

Andmebaasi API kohta saab lisainfot Rootsli Statistikaameti veebilehel:

<https://www.scb.se/en/services/oppna-data/api-for-the-statistical-database/>

Kui soovite andmete töötlemist jätkata statistikaprogrammis R, siis PX-Web jaoks, millel andmebaas töötab, on koostatud selle kohta R-i valmis pakett.

Loe täpsemalt Andres Võrgu 30.10.2017 blogiartiklist „Kuidas TAist kergesti andmed Ri saada?“ (NB! kasutatud andmebaasi eelmist versiooni, seega URL lingid on aegunud):
<https://analyticsestonia.wordpress.com/2017/10/30/kuidas-taist-kergesti-andmed-r-i-saada/>.

Andmebaasis kasutatavad tähised ja nende tähendus

Tähis	Selgitus	Näide
.	Mõiste pole rakendatav	Raseduskatkestuste arv meestel. Eesnäärmevähk naistel.
..	Andmeid pole saadud või need on avaldamiseks ebakindlad. <u>Uuringute puhul:</u> küsitletuid on antud muutuja kaupa liialt vähe üldistuste tegemiseks. <u>Teksti sees:</u> tähendus „sealhulgas“.	Vastaval aastal pole näitaja kohta andmeid kogutud. Harju maakond ..Tallinn (sealhulgas Tallinn)
0	Nähtust ei esine või ümardamisel on saadud 0	
-	Ravimistatistikas: toimeainet ei kasutatud	

Andmetele viitamine

Andmete kasutamisel palume viidata allikale! Soovitav on andmebaasis avaldatud andmetabelite puhul viidata kõigepealt andmete algallikale ning seejärel andmete avaldamise kanalile ja tuua välja kasutamise kuupäev. Kui viidatakse Tervise Arengu Instituudi koosseisu kuuluva registri või instituudi läbiviidava uuringu andmetele, tuleb viidata nii asutusele kui ka täpsemale allikale. Nt:

Täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring, 2018 ja 2020, Tervise Arengu Instituut. Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas, tabel TKU20: Alkoholi tarvitamise sagekus viimase 12 kuu jooksul soo ja vanuserühma järgi; kasutatud 01.06.2021,
https://statistika.tai.ee/pxweb/et/Andmebaas/Andmebaas_05Uuringud_02TKU_03Alkohol/TKU20.px/.